

3 nagy élmény:

Fiume az érdekes díszletek a kiváló zenekarok

Beszélgetés Vaszy

Viktorral jugoszláviai túrájáról

Néhány napja tért vissza jugoszláviai vendégszerepléséről Vaszy Viktor, a Szegedi Nemzeti Színház igazgatója. Jugoszláviai útja során Zágábban, Splitben, Rijekában vezényelt hangversenyeket, operákat.

Legszívesebben zágrábi hangversenyemre gondolok vissza — mondja most emlékei közt válogatva. — Itt Szabó Ferenc Kossuth-díjas zeneszerzőnk Ludas Matyi szívtjét mutattam be a Zágrábi Filharmonikus Zenekarral. Személyes jellegű élményeim közül a fiumei — rijekai — tartózkodásom volt a legkedvesebb. Splitből, Fiuméba hajóval mentem Szebenikón és Zárán keresztül. Fiuméba nagyon megrendülten érkeztem, mert 49 évvel ezelőtt egy kis vézna, beteg gyerek az édesanyjával üdülést keresett a Fiume melletti Cirkvencián, és közben Fiumét is többször meglátogatta. Az egykori kisfiú, ma elgondolkodva járkált a kikötőben, a városban, apró emlékek után keresgélve, melyek visszavarázsolhatják a gyermekkor hangulatát. Meg kell mondanom, hogy amilyen szeretettel itták szemem Fiumét, ugyanazt a szeretetet kaptam vissza Fiumének a közönségétől abban a meleg fogadtatásban, amelyben a Trubadúr előadása alkalmából részesített.

— Ezeket a valóban fejlethetetlen élményeken túl milyen tapasztalatokat hozott haza Jugoszláviából? — Meglepett engem egész

utamon két dolog. Egyrészt a zenei élet fejlettsége, másrészt pedig a színpadi díszletkultúrának különös, megkapó egyszerűsége.

— A zenei élet különösen Horvátországban igen fejlett. Eszéken, Zágábban, Fiumében, Splitben, Dubrovnikban van operaház. Zágábban három zenekar működik, a Filharmónia 90-es létszámmal. Az opera-zenekar valamivel kisebb, de nagyobb, mint a mi szegedi zenekarunk. Az általam látott zenekarok mind kiválóak. Remek kórusok énekelnek a színpadon. A zágrábi különösen kiváló, nyolcvan tagú kórus, érdekes, hogy itt is, és másutt is a női szólamok szólnak szebben.

— Említette, hogy különös egyszerűségű díszletkultúrát látott Jugoszláviában. Milyen ez a díszletkultúra?

— A színpadot nem zsúfolják tele vászon és fa tömegekkel, hanem a lehető legkevesebb eszközzel keltenek színpadi hatást. A Bajazzók színpada például a következő: hátul fél méter magas emelvény, kis távolságra egymástól antik korinthusi oszlopok. A második felvonásban két oszlop közé feszítik ki a Bajazzók komédiája kis színpadának előfüggönyét. A Parasztbecsület, a Trubadúr, s más darabok előadásánál is ezt az egyszerűséget látam. Ha a helyzet megkívánja, akkor a horizontra vetített képekkel növelik ezeknek az egyszerű díszleteknek színpadi hatását.

— Milyen a jugoszláv zenei élet kapcsolata a világ zenei életével?

— Úgy láttam, hogy igen eleven. Szerepelnek az operaszínpadon modern művek

is. A fiumei operaszínpadon Bartók Csodálatos mandarinja állandó műsordarab. Játsszák J. Ibert Angelic című egyfelvonásos vidám zenésjátékát, mely egy jó ötletnek: a rossz feleség még az ördögnek sem kell — szatirikus feldolgozása, s más modern operákat. Splitben játsszák Umberto Giordano igen melodikus olasz zeneszerzőnek operáját az Andrea Cheniert. Úgy gondolom, hogy ezekből a zenei és színpadtechnikai tapasztalataimból sokat tudok hasznosítani.

— Született-e a jugoszláviai művészekkel valamilyen megállapodás?

— Bombardelli-vel a fiumei színház intenzív megállapodottunk, hogy a tavasz folyamán Szegeden vendégszerepel, de más művészcseréről is szó esett és reméljük, hogy a megállapodások nemsokára megszületnek.

— Legközelebbi célja?

— Egyelőre nem kívánok sehova sem utazni. A következő hónapokban a szegedi feladatok megoldásának akarom minden időmet szentelni.

Az idő elszaladt. Vaszy igazgatót a filmiroda munkatársai várják. Míg »váltunk«, az íróasztalról egy csodálatosan szép Mestroszobor fényképe kapja meg szemünket, annak bizonyosságával, hogy a művészet a népek barátságának legszilárdabb építőköve.

— r —

Szegeden külföldi szakemberek segítenek az új gépek szerelésében

Szeged és Csongrád megye számos ipari üzemében nagyobb jelentőségű üzemeltetési, -fejlesztési munkákat végeznek. A korszerűsítéséhez nagy segítséget nyújtanak a külföldi szakemberek is. Az elmúlt évtizedben együttvéve sem járt annyi külföldi gépszerező és más szakember üzemünkben, mint az utóbbi hónapokban. Nemrégiben szerelték fel a Szegedi Kenderfonógyár új kísérleti üzemét német szakemberek segítségével. A gépeket a Német Demokratikus Köztársaságból kaptuk.

A Délmagyarországi Rostkikészítő Vállalat újszegedi telepén ezekben a napokban belga szerelők dolgoznak. A vajhátai üzemben már megkezdte működését a hatalmas automata rostfeltartó-turbina, amelyet a csehszlovákok szereltek fel. Újszegeden most szerelik a poz-

Megalakul a TTIT szegedi elnöksége

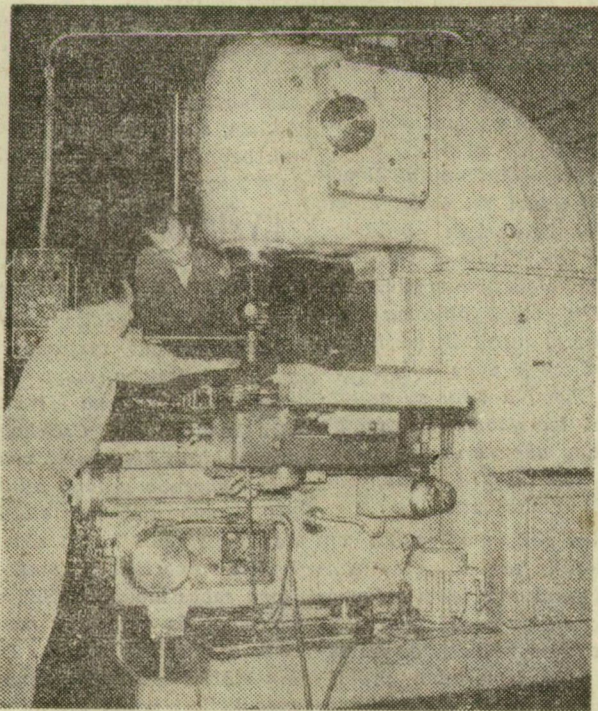
A TTIT megyei elnökségének operatív bizottsága ülést tartott, amelyen megválasztották a szegedi elnökség létrehozásának kérdését. A megbeszélésen döntés született: megállapodtak az elnökség tagjainak felkérésében és kifizetésében a szegedi elnökség alakuló ülésének időpontját is. Az operatív bizottság a napirend többi pontjaiban megtárgyalta a társulat februári munkáját és a jövő havi terveket. Megállapították, hogy az előadások száma február hónapban a januárinak majdnem kétszeresére emelkedett, s ez azt mutatja, hogy az ismeretterjesztő munka fellendülően van. A jövő havi tervekre vonatkozó előterjesztést a bizottság elfogadta.

Takarékos gyerekek

A szegedi és környéki iskolák diákjai szorgalmasan takarékoskodtak a téli nagy szünetben is. Január végével több, mint 337 000 forint értékű iskolai takarékbélyegük volt.

A zombóli Majsai úti kislétszámú iskolánál 96,77 forint a megtakarítás egyénenként. Bordányban 40,72 forint értékű bélyeget vásároltak a tanulók, Szegeden a Pedagógiai Főiskola gyakorló iskolájában pedig 33,50 forint a tanulók egyéni állaga.

Egy új típusú csehszlovák gép

A csehszlovák gépipar egy újdonságát mutatja be felvételünk: új típusú konzolmarógépet. Üzemeltetését nyomógombbal vezérelt, kapcsolótábláról irányított meghajtó gépezet biztosítja. A marógép munkamozzanatait hidraulikus lamellás motor segítségével végzi. A marógép nagyteljesítményű szerszámmegmunkáláshoz használható fel. Először Szeged testvérvárosának, Brno-nak III. gépipari kiállításán mutatták be az ősszel,

A reakció taktikájáról

Az ellenforradalmi reakció fegyveres megverése, a társadalmi, politikai, gazdasági konszolidáció után a szocializmus, a munkáshatalom ellenségei taktikát változtattak. Alkalmazkodnak a részükre egészen kedvezőtlen erőviszonyokhoz, s lehetőségeiknek megfelelően tovább dolgoznak a Magyar Népköztársaság ellen.

Ezen nincs is mit csodálkozni. Mert mi az ellenforradalmi reakciót nem semmisítettük meg azáltal, hogy a főkolompókat, szellemi előkészítőket, gyilkosokat megbüntettük. A burzsoá rend restaurálására törekvő régi társadalmi osztálymaradványok és kiszolgálóik közöttünk élnek, s gondolkodásuk, fő törekvésük — a burzsoá rend visszaállítása — nem változott.

Most fegyver helyett ismét ideológiai, politikai sikon, gazdasági és kulturális területeken dolgoznak: reakciós eszmei fegyverekkel. S e fegyverek hatását lebecsülni, figyelmen kívül hagyni súlyos hiba lenne. Hiszen hazánkban a burzsoá rend ideológiája, a kispolgári gondolkodás és szokásmaradványok virágzóban vannak. Ne mondjunk mást, csak a negyedszázados Horthy-korszakot, amelynek megsemmisülésétől mindössze tizenhárom év telt el. A tömegek ideológiai és politikai tisztánlátásában pedig súlyos károkat okozott az ezerkilencszázötvenhatos ellenforradalom. Ennek alapján világos előttünk, hogy a tömegek megnyerésének legényegesebb eszköze a bátor, érvelő, eszmének magasabbrendűségű tényeken bizonysító, széleskörű politikai munka, amely együtt jár a néptömegekre ható ellenforradalmi reakciós nézetek nyilvános szétzúzásával.

Jelenleg nem úgy áll a kérdés, hogy az ellenforradalmárnak és a revizionistának a homlokára van írva kiléte. Ellenkezéleg. Lojalis, a rendszerrel egyetértő, vele rokonszenvező mezben sétál közöttünk és eközben finoman elhinti a maga ártalmas, züllesztő eszmebecsülsait.

A nacionalizmust nem úgy terjeszti, hogy vissza a Trianon előtti határokat, mint ezerkilencszázötvenhatban, hanem elejtegeti a maga sajnálkozó megjegyzéseit arról, hogy »mennyivel jobb volna, ha...«. »A dicső hazafiak, a derék emberek...« (az ellenforradalmárokat érti) stb. Ezek a sopánkodó, kétértelmű megjegyzések éppen úgy ártanak ma, mint két évvel ezelőtt a nyílt nacionalista uszítás időszakában.

A magyar nép függetlenségének és szabadságának egyetlen biztosítéka, hogy egy haladó, szabad világtáborhoz tartozik. E tábor nélkül a magyar nép már régen valamelyik imperialista nagyhatalom gyarmataként létezne a térképen. Ezt történelmi példák bizonyítják. Egyébként saját történelmünk is ezt bizonyítja.

A hazafiság hangoztatása mögött pedig az rejlik, hogy szeretné a reakció elkenődni és elkenni az ellenforradalmi lázadás osztálytartalmát. Elmosni a világos osztálykontúrokat. Pedig természetesen, nem a hatalmon levő munkásosztály és nem szövetségese, a dolgozó parasztság és nem az értelmiség haladó, velünk tartó többsége kezdeményezte, s robbantotta ki a lázadást — hanem a proletárhatalmat burzsoá-feudális hatalommal felcserélni kívánó, a tőkés világrendszerrel együtt a honi burzsoá maradványa. (Kihaszálva az elkövetett hibák elleni elégedetlenséget és a belső árulást is.)

A hazafiak azok és azok voltak, akik védik és védtek fegyverrel és pusztá kézzel a népköztársaságot, saját hatalmukat, hazájukat az ellenforradalmi csöcselékkel szemben. S a munkáshatalom védelmében, a népköztársaságért elesett, a pogromokban meggyilkolt igazi hazafiakat, mint a néphatalom hős védőit, örök dicsőség illeti. Sehoh nem tűrhetjük, hogy a hazafiság bélyegét üssék rá burzsoá reakciós ellenforradalmároknak homlokára, mert ezzel bemocskoljuk a hazafiság magaslatos fogalmát.

Jelenleg az a taktikájuk, hogy rava-szul terjesztik a párt vezető szerepéről alkotott reakciós nézeteiket, kétségbe vonják a proletárdiktatúra szükségességét. Újra különös előszeretettel foglalkoznak a hazai sajátosságokkal.

Világosan válaszoljunk: A proletárhatalom az egyetlen becsületes hatalom, mert az ország többségének az érdekeit és akaratát kifejezi. Ezt mondja a munkás, aki soha nem élt így a szittvák országában, mint most a sajátjában. Közülük kerül ki miniszter, országgyűlési képviselő, tanács- tag, gyárigazgató, egyetemi tanár, katonatiszt stb. Ezt mondja a parasztság is. Erdemes azonban visszaemlékezni, hogy Magyarországon éppen Trianon előtt, tehát »Ferenc Jóska boldog világá-ban volt hárommillió koldus a magyar ugaron. Az sem mellőzendő: ezerkilencszázötvenhat november harmadikán nem arról volt szó, hogy szövetségbe dolgozzunk-e, hanem e napon Mindszenty bejelentette az ellenforradalom rádiójában, hogy a tőkés tulajdon elve alapján áll és követeli vissza a parasztságnak adott birtokokat. Akkor arról volt szó: megmarad-e a rög a paraszt kezén, vagy földönfutóvá teszik-e

a fajmagyarkodó nagybirtokosok. A reakció most nem a földet követeli vissza, hanem a közös gazdálkodás ellen dobálja el mérgező szellemű búzbombát.

A marxizmus-leninizmusból következően a szocializmus útján járó népeknek alkalmazkodniuk kell a nemzeti sajátosságaihoz. Ez természetes, hiszen a Szovjetunió vezetői évek óta hangoztatták ezt a lényeges vonást. De ugyanilyen természetes, hogy a rendszer főkérdései azonosan érvényesülnek a szocialista országokban. A párt vezető szerepe, a proletár hegemonia, a parasztság alapvető tömegeivel való szövetségünk, a mezőgazdaság fokozatos szocialista átalakítása, a népgazdaság tervszerű fejlesztése, a dolgozók életszínvonalának fokozatos emelése, a szocialista kultúra megteremtése, az új értelmiség kinevelése, stb. — a szocializmus építésének alapvető törvényszerű vonásai.

A Szovjetunió elleni reakciós agitáció egyenes folyománya annak, amit 1956-ban csinált az ellenforradalom. Most például olyan megjegyzéseket tesznek, hogy a Szovjetunió-nak mi stratégiai szempontból fontos ország vagyunk, azért támogat bennünket. A hiszékeny embereket megteveszthetik ilyesmivel, ha mi nem mondjuk meg e képtelen ostobaságról az igazságot. Vajon ép elmével, józan ítélőképességgel hogyan lehet ezt állítani most, amikor a szovjet szputnyik kering a Föld körül, néhány perc alatt az interkontinentális rakéta tízezer kilométereket tesz meg. Amikor a lökhajtásos repülőgép tíz perc alatt Zá-honytól Bécsig repül. S éppen a múlt évben voltunk tanúi annak, hogy az egész imperialista támaszpont-stratégia összeomlott, a szovjet ballisztikus fegyverek alkalmazhatósága következtében.

Mi valóban fontos ország vagyunk. És mindazok az országok, amelyek az internacionalista eszmék alapján egységes szocialista világrendszert alkotnak, rendkívül fontosak egymás számára. A Szovjetunió segítségével abból az internacionalista felfogásból fakad, amely sajátja ennek az egymást barátián segítő világrendszernek.

A reakció fegyvertárában használatos eszköz a bétkülékenséggel szemlének istápolása, az osztályharc elméletének avultá nyilvánítása stb. Mire megy ez? Amnesztia kicsikarására, hogy ne büntessük meg az ellenforradalmi gaztetteket elkövető gyilkosokat, rablókat, olyanokat, akik becsületes hazafiakat, egyszerű sorkatonákat, kommunistákat lenyakaztak, kettéhasítottak, benzinnel leöntöttek és meggyújtottak. (Ezeket a fővárosban saját szemmel láttam és átéltem e banditák szörnyű vérengzését.)

És arra megy ez, hogy »minden magyar testvér«. A volt Horthy-tábornok és a munkásfiúból lett katonatiszt, a Pallavicini örgróf és a deszki termelőszövetkezet tagja, Wimmer Fülöp és a Kenderfonó munkása. Az ellenforradalom is rá-cáfolt azonban az osztálybékének e revizionista hirdetésére.

Mi nem vagyunk kegyetlenek. Csak a bűnösöket büntetjük meg —, bűnük arányában. A megtévedt munkást, értelmiséget visszavezetjük a tisztességes élet útjára. És ha ezzel a magatartásunkkal összevetjük, hogy a Tanácsköztársaság bukása után pusztá »humánnum«-ból ölték meg több mint hatvan kommunisztát és nagyon sok pedagógust, meg szegényparasztot, akkor világossá válik, hogy mi, az osztályharc törvényei szerint járunk el humánusan, meggondoltan, amikor a bűnösöket büntetjük meg.

A reakciós, revizionista nézetek leleplezése, a tömegek kivonása e fertőzés alól csak úgy lehetséges, ha bátran megmondjuk véleményünket, leleplezzük a vere-séget szenvedett ellenforradalom taktikáját. Munkánk csak úgy jár eredménnyel, ha álláspontunkat megértik és elfogadják a tömegek. És a tömegekkel közösen, velük együtt győzhetjük le az ellenforradalom káros politikai, világnézeti maradványait, s leleplezzük le a reakció különböző góciát.

Ehhez az szükséges, hogy pártszervezeteink saját portájukon vizsgálják meg, hol található olyan gátló körülmény, amely megnehezíti, fékezi e politikai tömegmunkát.

A tömegek megnyeréséért vívott harc teljes kibontakozását többek között gátolja sok helyen e harc jelentőségének meg nem értése. A fellismerés hiánya, hogy csakis a tömegek aktív támogatásával lehet eredményre jutni.

A gátló körülmények helyenként a tömegekkel szembeni bizalmatlanság, mert ez akadályozza a párt tömegkapcsolatainak egészséges fejlődését. Ahol elzárkóznak a tömegektől, automatikusan szűkítik a párt befolyását.

A múltból ránkmaradt szektás hibákat sürgösen ki kell küszöbölni, ahol találkozunk ilyenekkel és teljes erővel, a tömegek megnyeréséért és a reakciós ellenforradalmi revizionista nézetek leleplezéséért induljunk harcra.

SIKLOS JÁNOS